

LEHEKUU

Murõh teie peräst om Setomaal tõsinõ ja tuu taht lahendamist

Keväjätse sula aigu läävä' pall' o' Setomaa külätii' nii muat-sõst, õt teie piteh saa — ai' kiäki' sõita' ja külä' omma' maailmast ar' lõigat. NUTOVI MIRJAM kirotas, õt mõnigi lehekuuh viil tsungõrmu näolinõ tiits om täämbätsest kõrda tett.

Täämbätsel pääväl saa — ai' inäp rahvakalendri perrä nii väega ellä' tuu peräst, õt ilm k' au — ui' inäp vannu ratu piteh. Inemine kaes inäbä kerigu puult ette ant kalendrit ja nii pandas paika ka uma elorütm — liinah om sääne asi võimalik.

A ku sa elät maal, sis tulõ õgal ütäl õks pall' o' inäp arvõsta' s' ooga', määne parasjago ilm om. Ku väläh vihma pisõrdõlõs ja sukugi lupa — ai' päivä õga külmä, sis läävä' Setomaa tii' väiga ruttu sääntsest, õt eiski' vanakuri päse — ei' läbi. Halva' tii' olõ — õi' määnegi' vahtsõnõ asi.

Viiendä lehekuu Setomaa nummõr kirot pikält, kuis keväjäne sula lõigas mitmit külli muust maailmast ar'. Luu pääkangõlanõ Roose Maarika (34) kodotii oll nii halv, õt tä tundõ murõht, õt kas latsõ' tahtvagi' suurõst pääst inäp kodo tagasi tulla', ku latsõpõlvõst jääs sääne halv mällestüs. Valla aamõtnikõ suhtumisõ võtt Maarika kokko niimuudu: «Minus tekitab selline olukord tunde, et vald ei ole huvitatud sellest, et noored inimesed jääksid maale elama.»

Mats'uri kiräkandja, Kurg Maimu, kõnõli, õt timä saa — ai' muatsõl aol mitmõ talo mano tuuperäst, õt tii' omma' nii kehvä'. Kõgõ hullup om, õt sis päse — ei' sinnä' ka' kiirabi vai tulõtõrje. Vald maanõnigu' olli' üttele muudu nõuh — tii' omma' halva' ja tulõ kõrda tetä'.

No' Setomaa teid kaiõh saami' üldä', õt elo s' ooh kandih om parebast lannü'. Täämbä om Roose Maarikal perüs kõrralik tii, minkat müüdä saat liiku' ilma, õt kaalani muanõ olt.

Meremäe vald om maanõunik Soidla Tõnu sõnnu perä edimätse' suurõba' sammu' astunu', õt piiri viire inemisõ' saava' parebahe liiku'. S' oo

KODUTEE: Maarika Roose pelgab, et lapsed ei taha läbimatute teedega kodukanti suureks saades tagasi tulla. Nutovi Mirjami foto

aastaga kõgõ tähtsõp tiiehtüs oll Orava — Meremäe tiijupilõ kõvakattõ päälepanminõ. Teie piteh sõitja' ütles', õt kruusatii ja kõvakattõti vaheh om tunda' eiski' rahakoti paksusõh — pareba tii pääl massina' lagonõ — õi' nii pall' o. Meremäe vallavanõp Sibula Piitre ütäl, õt välläkuultõ nelä valla ütine arengukava näge ette viimätsidõ kehvi teie kõrdategemist.

Tõõnõ lehekuuh suurõp tähtsündmus oll Setomaa kuulõ tsõõrklaud, minkõ kõrrald aoleht Setomaa. Ütidselt arotõdi kooliharidust Meremäe vallah — kas õppõtüü kolimisõl üttest majast tõistõ tulõ kaia' õnnõ majanduslikku puult vai piirkondlikku edesiminekit, arengut.

Tekkü kats puult — nuu' kiä' tahtõ' koolimajja Obinita ja nuu' kiä' tahtõ' koolimajja Meremäele. Pässül näüdäs Meremäe kasus ja tuu teküt jalki' Obinita rahvah kõva vastassaisu.

Kõik tsõõriklavvah olnu' tahtõ' ütidselt üttele: õppõtüü olgu' üttele majah. A mäntseh? Mõlõba' külä' tahtõ', õt koolimaja õks näide küllä jääsi'. Seledi' midä nä seledi', selges sai tuu, õt sääil koh suurõ' tundõ' mänguh, sääil saa — ai' üttele ütist nõvva sündüdä. Ja oll nuid, kinkõl oll ütiskõik ja näid, kiä' pei' kõgõ tähtsõbäs latsi suuvõ ja näid, kiä' ütli' uma eelistuse kindlalt välä. Täämbätses om valik tett — 2007. aastaga õppõtüü om olnu' katõh koolimajah. Vahtõ aastaaga sügüsest jääs Meremäe valda õnnõ Meremäe kuul. Obinita kuul saa hindäle tõõsõ kasutusõ.

Viiendä lehekuu pildiuudis and tiidä', õt Meremäe vald ost kümme paari visse (uiskõ) ja muud vaia minevät, õt noorõ' saasi' suvõl valmis saavah vagivahtõh skeitpargih (skate — par-gih) lusti sõita'. Neländal oktoobril skate — park ja korvpalli plats tettigi vallalõ. No' saava'

Meremäe valla noorõ' sportliku ja ekstreemse tegevusõga' tegeldä'. 23. lehekuu pildiuudis kõnõli Seto pärimustiatri nuuristuudio edimätsest lavastusõst. S' ool aastagal lät seto nuuri jaos tõõnõ õpmisõ aastak ja om tiidä', õt suurõp näütemäng olõ — õi' inäp mäki takah.

Täämbä om Roose Maarikal perüs kõrralik tii, minkat müüdä saat liiku' ilma, õt kaalani muanõ olt.

23. lehekuu nummõr esit edimätsele lehel küüsümisõ: Kuis Setomaa rahva ello parebas tetä'? Taro Igor tekk kokkõvõttõ vahtõ valtsusõ ant lubamisist. Ku kaia' lubamisi mäntse' pututasõ' keskkonda, ello maal ja kultuuri, sis võimõ'

üldä', õt ant lubamisist om perüs hõste kinni peet. Setomaal om perrit kiä' omma' s' ool aastagal kao' moro pääle vai torra piteh vii tarrõ saanu'.

Ja võimi' kindlahe üldä', õt ka' kultuuri om hõste toetõ. S' oo puul, mia' toetas haridust, kiilt ja infoühiskonda, taht viil arendamist. Op-pajidõ puuudus om õks, a tuu olõ — õi' õnnõ Setomaal nii, tuu hädä om õgal puul maal. Kipõst internetist võimõ' mii' siih piiriveereh uns-

tamma jäiä'. Ja täämbätses pääväst olõ — õi' üttele silmäga kaia' sammu astut ütidsõ seto kiräkeele välläütämiseh ja arendamiseh. Setomaal om tuust veid' o kassu, õt toetas Põh' a — Eesti kiräkiilt. Mii' piami' õks uma keele peräst murõht tundma.

Tähtsõs sündmusõs lehekuul oll ka Seto Nuuri Seltsi vahtõsidõ juhtõ valiminõ. Jo 1925. aastagal luud Seto Nuuri Selts om aamõtikult rigistreerit 2001. aastagal. Seltsih omma' Tartõh opva' seto juuriga vai Setomaast huvitõ noorõ'. Vahtõ' juhi' omma' Salme Kahusk, Imre Liivago ja Martin Kullasaar.

Lehekuu tähtsõbäs sündmusõs oll vaest lihavõõdõh ja paastuao lõpp. Teimi' ülevaatõ seto keväjätisist pühhist ja avaldi saladusõ, õt kuis setosidõ liikuvit pühhi lukõ'. «15. veebruaril om kündlepäiv ja pääle kündlepäivä luvvas nuur kuu, sis ku kuu luumisõst edimätsele pühapääväl om maaselniits. Sis nakas ka paast ja säitsme nädäli peräst, pääle maaselniitsa pühapääväl ommõgi' ülesnõõmispühä.» opas Pirbe Alfred. No' olõ — õi' muud, ku' tulõ kaia', kunas nuur kuu luvvas ja ommõgi' tiidä', kunas võit' jal' lihha süvvä'. ■